

Фонетика і графіка

1. Прочитайте слова:

Ἑλλάς, Ἕλλην, Ἑλληνικός, Πελοπόννησος, Κόρινθος, Ἀσία, Πέρσης, Μίλητος, Ῥώμη, Βυζάντιον, Ἀττικός.

Ἀθηνᾶ, Ἥρα, Ἑρμῆς, Ἀφροδίτη, Ἀπόλλων, Σφίγξ.

καθέδρα, βιβλία, δρᾶμα, θεολογία, ιδέα, δημοκρατία, ἡγεμών, ιστορία, κανών, λύρα, κιθάρα, βακτηρία, ἔπος, διάδημα, νύμφη, θεωρία, ἁρμονία, σῆμα, παράδοξος, ῥήτωρ, στρατηγός, τύχη, τέτταρες, ὕπνος, φίλος, χάρις, ὥρα, ὑγίης, γαλήνη, φιλοσοφία.

ἄγγελος, φθόγγος, ἄγκυρα, μελαγχολία, σάλπιγξ, λόγχη, λάρυγξ.

2. Прочитайте і напишіть великими літерами імена грецьких поетів, письменників, філософів, ораторів:

Ὅμηρος, Ἡσίοδος, Ἀρχίλοχος, Σαπφώ, Σοφοκλῆς, Καλλίμαχος, Θεόκριτος, Ξενοφῶν, Πυθαγόρας, Θαλῆς, Δημόκριτος, Σωκράτης, Πλάτων, Ἀριστοτέλης, Πρόκλος, Πλωτῖνος, Λυσίας, Δημοσθένης, Γοργίας.

3. Прочитайте слова, що містять дифтонги:

Ἀθῆναι, Αἰολεύς, Δωριεύς, Αἴγυπτος, Εὐρώπη, Ζεὺς, Ποσειδῶν, Αἶδης, Μοῦσα, Αἴσχυλος, Εὐριπίδης, Θουκυδίδης, Πλούταρχος, Ἐπικοῦρος, ταῦρος, ἐνέργεια, εἰρήνη, βασιλεύς, υἱός, ἡῦρισκον, ἄδω, κωμωδία, τραγωδία, ἐνιαυτός, οἶκος, μῦθοι, ἐκείνος, ἀνδρεία, παιδεύου, ἀποθνήσκω, οὐρανός, ἐπιμελεία, παιδεία.

4. Перепишіть наступний текст:

Μετὰ ταῦτα δὴ, εἶπον, ἀπείκασον τοιοῦτῳ πάθει τὴν ἡμετέραν φύσιν παιδείας τε πέρι καὶ ἀπαιδευσίας. ἰδὲ γὰρ ἀνθρώπους οἷον ἐν καταγείῳ οἰκῇσιν σπηλαιώδει, ἀναπεπταμένην πρὸς τὸ φῶς τὴν εἴσοδον ἔχουση μακρὰν παρὰ πᾶν τὸ σπήλαιον, ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς αὐχένας, ὥστε μένειν τε αὐτοὺς εἰς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὄρᾱν, κύκλῳ δὲ τὰς κεφαλὰς ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἀδυνάτους περιάγειν, φῶς δὲ αὐτοῖς πυρὸς ἄνωθεν καὶ πόρρωθεν καόμενον ὀπισθεν αὐτῶν, μεταξὺ δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν δεσμῶν ἐπάνω ὁδόν, παρ' ἣν ἰδὲ τειχίον παρῳκοδομημένον, ὥσπερ τοῖς θαυματοποιοῖς πρὸ τῶν ἀνθρώπων πρόκειται τὰ παραφράγματα, ὑπὲρ ὧν τὰ θαύματα δεικνύασιν.

Ὅρῳ, ἔφη.

Ὅρα τοίνυν παρὰ τοῦτο τὸ τειχίον φέροντας ἀνθρώπους σκεύη τε παντοδαπὰ ὑπερέχοντα τοῦ τειχίου καὶ ἀνδριάντας καὶ ἄλλα ζῶα λίθινά τε καὶ ξύλινα καὶ παντοῖα εἰργασμένα, οἷον εἰκὸς τοὺς μὲν φθεγγομένους, τοὺς δὲ σιγῶντας τῶν παραφερόντων.

Ἄτοπον, ἔφη, λέγεις εἰκόνα καὶ δεσμώτας ἀτόπους.

Ὅμοίους ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ... (Plat. Resp., 514a-515a)

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

ἀγεωμέτρητος μηδεὶς εἰσὶτω *не геометр хай не увійде (напис над входом до Академії Платона)*

ἀεὶ Λιβύη φέρει τι κακόν / καινόν *Африка завжди приносить щось погане / нове (Арістотель)*

ἀεὶ ὁ θεὸς γεωμετρῇ βοῶν *завжди геометр (Платон)*

ἀετὸς ἐν νεφέλαις *орел у хмарах (недосяжне)*

αἱ Ἰβύκου γέραναι (αὖ ἐκδικοί) *Івікові журавлі (або месники)*

αἰὲν ἀριστεύειν *завжди бути найкращим (Гомер, слова Главка)*

ἀνάγκη δ' οὐδὲ θεοὶ μάχονται *навіть боги з необхідністю не борються (Сімонід)*

ἀνερόριφθω κύβος *нехай буде кинуто жереб (Цезар)*

ἄνθρωπος μέτρον *людина – міра (Протагор, цит. за Платоном)*

ἀπλᾶ ἐστὶ τὰ τῆς ἀληθείας *ἔπη мова істини проста*

ἀπὸ μηχανῆς θεός *бог з машини*

ἀπ' ὄνου πεσεῖν *впасти з осла, тобто зазнати невдачі (приказка, цит. за Платоном)*

ἀπὸ τοῦ ἡλίου μετάστηθι *не закривай мені сонця (Діоген Синопський, цит. за Плутархом)*

ἄριστον μὲν ὕδωρ *найкраще – вода (Піндар)*

αὐτολυρίζων ὄνος *осел, який сам грає на лірі (Лукіан)*

αὐτὸς ἔφα (ἔφη) *сам (учитель) сказав (Піфагорейська школа)*

ἄφ' ἵππων ἐπ' ὄνους *з коней на ослів*

βίας παρούσης οὐδὲν ἰσχύει νόμος *там, де панує насильство, закон безсилий*
 βοῦς ἐπὶ γλώσσης μέγας βέβηκεν *великий бик наступив на язик (про куплене мовчання) (приказка, цит. за Есхілом)*

γῆν καὶ ὕδωρ διδόναι *вiддавати землю й воду (= капітулювати)*

γλαῦκ' Ἀθήναζε / εἰς Ἀθήνας *(нести) сову в Афіни (Арістофан про афінські драхми)*

γνῶθι σεαυτὸν *пізнай себя (напис над входом до храму Аполлона у Дельфах)*

διαίρει καὶ βασίλευε *розділяй і володарюй (Філіпп II Македонський, цит. за Страбоном)*

διακεκινδυνευμένα φάρμακα *крайні засоби (Ісократ)*

διπλοῦν ὁρῶσιν οἱ μαθόντες γράμματα *той, хто знає літери, бачить удвічі більше (Піфагор)*

δις παῖδες γέροντες *старі – вдруге діти*

δῶς μοι πᾶ στῶ καὶ τὰν γᾶν κινάσω дай мені точку опори, і я зрушу Землю
(Архімед, цит. за Паппом Александрійським)

ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα поручись – і маєш лихо (Фалес, цит. за Платоном)

εἰς πολλὰ ἔτη на довгі роки, «многая літа»

ἐκ τοῦ μηδέ τ' ὄντος γεννᾶσθαι = ἐκ τοῦ μηδὲ ὑφεστῶτος γεννᾶσθαι
виникати з нічого (Плутарх)

ἐκ τοῦ παρὰχρημα без підготовки

ἐν οἶδα ὅτι οὐδὲν οἶδα я лише знаю, що я нічого не знаю (Сократ, парафраза
Платона)

ἔπεα πτερόεντα κριлаті слова (Гомер)

ἐς τὸν τῶν Δαναΐδων πίθον ὕδροφορεῖν носити воду у бочку Данаїд
(= робити марну справу)

εὖ προᾶττε щасті тобі

εὕρηκα я знайшов (Архімед)

ζῶον δίπουν ἄπτερον [πλατυώνυχον] двонога істота без пір'я [з пласкими
нігтями] (визначення людини у Платона)

ἦλθον, εἶδον, ἐνίκησα прийшов, побачив, переміг (Цезар, цит. за Плутархом)

ἦ τὰν ἦ ἐπὶ τᾶς з щитом або на щиті (спартанка синові перед битвою, цит. за
Плутархом)

θάλαττα, θάλαττα море, море (Ксенофонт)

θάλασσα καὶ πῦρ καὶ γυνή, κακὰ τρία море, вогонь і жінка – три лиха

θάνατος οὐδὲν διαφέρει τοῦ ζῆν смерть анітрохи не відрізняється від
життя (Фалес, цит. за Діогеном Лаєртським)

Ἰησοῦς Χριστὸς Θεοῦ Υἱὸς Σωτὴρ Ісус Христос Син Божий Спаситель,
акронім – ΙΧΘΥΣ «риба»

καιρός δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος найкраще в усьому – міра (або: нагода) (Гесіод)

κακοῦ κόρακος κακὸν ὦν у поганого ворона погане яйце

καρπὸν, ὦν ἔσπειρε, θερίζειν збирати плоди того, що посіял (приказка, цит.
за Платоном)

κοινὰ τὰ τῶν φίλων у друзів все спільне (Платон)

Κρητες ἀεὶ ψεῦσται критяни завжди брехуни (т. зв. парадокс Епіменіда)

κτῆμα ἐς ἀεὶ довічне володіння (Фукідід)

λάθε βιώσας живи непомітно (Епікур, цит. за Плутархом)

λέγειν τὰ λεγόμενα передавати те, що кажуть (Геродот)

μετά τινος διὰ πυρὸς βαδίζειν *пройти з кимось через вогонь (приказка, цит. за Арістофаном)*

μέτρον ἄριστον *найкраще – міра (Клеобул, цит. за Діогеном Лаєртським)*

μηδὲν ἄγαν *нічого занадто (напис над входом до храму Аполлона у Дельфах)*

μῆλον τῆς Ἑρίδος – *яблуко Ериди (тобто розбрату)*

μὴ μοῦ τοὺς κύκλους τάραττε *не торкай мої кола (Архімед)*

μὴ χειρόν βέλτιστον *«менше з двох лих»*

μία χελιδὼν ἕαρ οὐ ποιεῖ *одна ластівка весни не робить (приказка, цит. за Арістотелем)*

μολὼν λαβέ *прийди візьми (Леонід на вимогу Ксеркса скласти зброю, цит. за Плутархом)*

μονή, πρόοδος, ἐπιστροφή *спокій, зрушення, повернення (моменти тріади за Проклом)*

νενικήκαμεν *ми перемогли (гоніць про марафонську перемогу над персами, цит. за Лукіаном)*

νίψον ἀνομήματα μὴ μόναν ὄψιν *відмивайте гріхи, не лише обличчя (паліндром Григорія Богослова)*

ξένος ὢν ἀκολούθει τοῖς ἐπιχωρίοις νόμοις *якщо ти на чужині, дотримуйся місцевих законів (Менандр)*

ὁ ἄνθρωπος φύσει πολιτικὸν ζῷον *людина за природою суспільна істота (Арістотель)*

οἶνοψ πόντος *винно-темне море (Гомер)*

ὄνου σκιά *тінь осла*

ὅπερ ἔδει δεῖξαι *що і треба було довести (Евклід)*

Οὔτις ἐμοί γ' ὄνομα *мене звуть Ніхто (Гомер, слова Одиссея)*

πάθει μάθος *у стражданні навчання (Есхіл, парафрази: πάθος μάθος, παθήματα μαθήματα)*

πάντοτε ζητεῖν τὴν ἀλήθειαν *завжди шукати істину (Піррон Елідський, цит. за Діогеном Лаєртським)*

πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπον εἶναι, τῶν μὲν ὄντων ὡς ἔστι, τῶν δὲ μὴ ὄντων ὡς οὐκ ἔστιν *людина – міра усіх речей: існуючих, що вони існують, неіснуючих, що вони не існують (Протагор, цит. за Платоном)*

πῆμα κακὸς γείτων, ὅσσον τ' ἀγαθὸς μέγ' *ὄνειαρ поганий сусід – лихо, як добрий – щастя (Гесіод)*

πόλεμος πάντων μὲν πατήρ *єсть розбрат (війна) – батько всього (Геракліт)*

πύξ, λάξ, δάξ *штовхаючи, пихаючи, кусаючи; або: кулаками, ногами, зубами (проганяли негідних з Елевсинських містерій)*

πῦρ ἐπὶ πῦρ *ἄγειν додавати до вогню вогонь*

πυρὸς καὶ ὕδατος εἶργεσθαι позбавляти вогню і води (тобто позбавляти громадянських прав)

ῥοδοδάκτυλος Ἠώς розоперста Еос (Гомер)

σπείρειν εἰς πέτρας τε καὶ λίθους сіяти на скелях і камінні (приказка, цит. за Платоном)

σπεῦδε βραδέως поспішай поволі (улюблена приказка Октавіана Августа, цит. за Светонієм)

σὺν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα κίνει «на Бога складайся, а роботи не цурайся»

τὰ πάντα ῥεῖ καὶ οὐδὲν μένει все тече і ніщо не залишається незмінним (Геракліт, парафраза Платона)

τὴν δοκὸν φέρειν тягти колоду, тобто нудно говорити (Арістотель)

τί δύσκολον; τὸ ἑαυτὸν γνῶναι що важко? пізнати себе (Фалес, цит. за Діогеном Лаєртським)

τί εὐκόλον; τὸ ἄλλῳ ὑποτίθεσθαι що легко? радити іншому (Фалес, цит. за Діогеном Лаєртським)

τί κοινότατον; ἐλπίς, καὶ γὰρ οἷς ἄλλο μηδέν, αὕτη παρέσθι що найбільш спільне? надія, бо вона властива навіть тим, у кого нічого більше немає (Фалес, цит. за Діогеном Лаєртським)

τί τάχιστον; νοῦς, διὰ παντὸς γὰρ τρέχει що швидше над усе? думка, бо пробігає всюди (Фалес, цит. за Діогеном Лаєртським)

τὸ πεπρωμένον φυγεῖν ἀδύνατον від долі втекти неможливо

τύχη ἀγαθῇ (τυχᾶγαθῇ) хай щастить

φεύγοντα καπνὸν εἰς πῦρ ἐμπίπτειν втікаючи від диму, потрапити у вогонь (приказка, цит. за Платоном)

χαῖρε, χαίρετε радій, радійте (формула вітання)

χαλεπὰ τὰ καλὰ прекрасне важко <дається> (Платон)

ψυχῆς ἰατρεῖον / ψυχῆς ἰατρὸς τὰ γράμματα (література) ліки для душі

ὠδίνειν ὄρος, εἴτα μῦν ἀποτεκεῖν народжувала гора, а народила мишу (приказка, цит. за Плутархом)

ΒΙΒΛΙΨΗ ΚΡΙΛΑΤΙ ΒИСЛОВИ¹

Ἡ παλαιὰ διαθήκη *Старий Заповіт*

Γένεσις *Быття*

1.1 Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν – *на початку сотворив*

Бог небо й землю

1.3 Γενηθήτω φῶς – *нехай буде світло!*

1.26 κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν – *на [наш] образ і на [нашу] подобу*

2.23 ὅστων ἐκ τῶν ὀστέων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου – *кість від моїх
костей і тіло від мого тіла*

3.19 ἐν ἰδρώτι τοῦ προσώπου – *в поті лиця*

Ἔξοδος *Вихід*

20.4 οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλον – *не робитимеш собі ніякого тесаного
кумира*

21.24 ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος – *око за око, зуб за
зуба*

26.33 τὸ ἅγιον τῶν ἁγίων – *святая святих*

Δευτερονόμιον *Второзаконня*

8.3 οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος – *не тільки хлібом живе людина*

32.10 διεφύλαξεν αὐτὸν ὡς κόραν ὀφθαλμοῦ – *берегти, мов зіницю ока*

Ἐκκλησιαστής *Проповідник*

1.1 ματαιότης ματαιότητων, τὰ πάντα ματαιότης – *марнота марнот - геть
усе марнота*

1.4 γενεὰ πορεύεται καὶ γενεὰ ἔρχεται, καὶ ἡ γῆ εἰς τὸν αἰῶνα ἔστηκεν – *від
відходить і від приходить, земля ж перебуває повіки*

1.6 ἐπὶ κύκλους αὐτοῦ ἐπιστρέφει τὸ πνεῦμα – *вітер <...> знов повертається
до своїх кругобігів*

1.9 οὐκ ἔστιν πᾶν πρόσφατον ὑπὸ τὸν ἥλιον – *нема нічого нового під сонцем*

3.1 τοῖς πᾶσιν χρόνος, καὶ καιρὸς τῷ παντὶ πράγματι ὑπὸ τὸν οὐρανόν – *усьому час-пора, і на все слушна хвилина під небом*

3.5 καιρὸς τοῦ βαλεῖν λίθους καὶ καιρὸς τοῦ συναγαγεῖν λίθους – *час
розкидати каміння і час його збирати*

¹ Переклад І. Хоменка

Ἡ καινὴ διαθήκη *Новий Заповіт*

Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον *Євангелія від Матєя*

5.3 μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν – *блаженні вбогі духом, бо їхнє Царство Небесне*

5.13 τὸ ἅλας τῆς γῆς – *сіль землі*

5. 37 ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναὶ, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστὶν – *хай буде ваше слово: Так, так; Ні, ні, – а що більше цього, те від лихого*

6.3 μὴ γνῶτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου – *нехай твоя ліва рука не знає, що робить твоя права*

6. 34 ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς – *доволі днєві його лиха*

7.6 μὴ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων – *не кидайте перел ваших перед свиньми*

7.7 αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν – *просіть, і дасться вам; шукайте, і знайдете; стукайте, і відчинять вам*

9.17 οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς – *не вливають вина нового в старі бурдюки*

10.16 γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστέραι – *будьте, отже, мудрі, як змії, і прості, як голубки*

11.15 ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω – *хто має вуха, нехай слухає*

13.57 οὐκ ἐστὶν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ – *пророк не має пошани лише в своїй батьківщині*

16.3 τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν – *знаки часу*

19.24 εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ – *легше верблюдаві пройти через вушко в голці, ніж багатому ввійти в Боже Царство*

21.42 λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας – *камінь, що відкинули будівничі, став каменем наріжним*

24.2 οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον – *не лишиться тут камінь на камені*

24.15 τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως – *мерзота запусріння*

25.32 ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων – *як пастух відлучує овець від козлів*

26.15 τριάκοντα ἀργύρια – *тридцять срібняків*

26.52 οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται – *всі бо, що за меч беруться, від меча загинуть*

Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν *Євангелія від Луки*

2.14 δόξα ἐν ὑψίστοις – *слава на висотах*

4.23 ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν – *лікарю, вилікуй себе самого*

8.17 οὐ γάρ ἐστιν κρυπτόν ὃ οὐ φανερόν γενήσεται – *нічого бо нема захованого, що б не стало явним*

12.19 φάγε, πίε, εὐφραίνου – *їж, пий і веселися*

12.48 παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ – *кому дано багато, багато від нього й вимагатимуть*

20.25 ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ – *віддайте, отже, що кесареви – кесареві, а що Боже – Богові*

22.42 Πάτερ, εἰ βούλει παρένεγκε τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· πλήν μὴ τὸ θέλημά μου ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω – *Отче, коли ти хочеш, віддали від мене цю чашу, тільки хай не моя, а твоя буде воля!*

24.36 εἰρήνη ὑμῖν – *мир вам*

Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην *Εὐαγγελія від Йоана*

1.1 ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος – *споконвіку було Слово*

1.5 τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει – *світло світить у темряві*

1.23 φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ – *голос вопіючого в пустині*

3.8 τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ – *вітер віє, куди забажає*

13.36 ποῦ ὑπάγεις; – *куди ж ідеш?*

18. 38 τί ἐστιν ἀλήθεια; – *що таке – істина?*

19.5 Ἴδου ὁ ἄνθρωπος – *Ось чоловік!*

Πρὸς Κορινθίους Α *Перше послання до Коринтян*

13.1 ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἤχων ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον – *якби я говорив мовами людськими й ангельськими, але не мав любови, я був би немов мідь брєнєча або кимвал звучний*

13.13 πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη – *віра, надія, любов*

Αποκάλυψις Ἰωάννου *Οδκρoвєння Йоана Богoслoвa*

1.8 ἐγὼ εἰμι τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὠ, λέγει κύριος, ὁ θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ – *Я – Альфа і Омега, початок і кінець – говорить Господь Бог, хто єсть і хто був і хто приходить, Вседержитель*

5.1 βιβλίον κατεσφραγισμένον σφραγίσιν ἑπτὰ – *книга, запечатана сімома печатями*

7.12 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων – *на віки вічні*